

Mál nr. 318/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. ágúst 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 26. september 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 27. september 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 13. janúar 2025 ásamt fylgiskjali.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 15. janúar 2025.
6. Viðbótarathugasemdir V dags. 27. janúar 2025 ásamt fylgiskjali.
7. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. febrúar 2025.

Málsatvik.

Hinn 19. nóvember 2020 varð M fyrir líkamstjóni við starf sitt hjá X. Var lögregla kölluð a vettvang og liggur skýrsla hennar um atvikið, dags. 23. nóvember 2020, fyrir nefndinni. Var Vinnueftirlitinu einnig tilkynnt um slysið samdægurs og er umsögn þess um slysið, dags. 14. desember 2020 meðal fyrirliggjandi gagna. Í henni segir um tildrög slyssins að M hafi verið að slípa öxla með sandpappír í hálfsjálfvirkum rennibekk. Hafi öxullinn þá gripið í sandpappírinn og hans kann sem M var með, með þeim afleiðingum að hægri hönd hans snerist um öxulinn, hans kann rifnaði af honum og fjögur bein í handarbaki hans brotnuðu.

Í málskoti byggir M á því að aðstæður á vinnustaðnum hafi verið hættulegar og sé bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X því fyrir hendi. M hafi ekki getað framkvæmt það verk sem honum var falið öðru vísi en að aftengja útsláttarrofa á rennibekknun en rennibekkurinn hafi ekki verið ætlaður fyrir umrætt verk. X hafi borið að tryggja að M gæti sinnt skyldum sínum með öruggum hætti. Þá hafi M verið með hanska við verkið en samkvæmt skýrslu Vinnueftirlitsins eigi ekki að vera með hanska við vinnu í rennibekk. Vinnueftirlitið hafi þá bannað vinnu við rennibekkinn þar til öryggisbúnaður hans var tengdur að nýju og hafi X verið gert að endurskoða áhættumat fyrir hann. Þá hafi M aðeins starfað hjá X í rúmlega tvo mánuði á slysdegi og hafi kennslu og yfirferð á öryggisatriðum verið ábótavant, en M hafi aldrei verið sagt að ekki mætti nota hanska við verkið. Mikil pressa hafi verið á starfsfólki og hafi yfirmaður M, Y, sérstaklega bent honum á að aftengja öryggisrofann svo hann gæti flýtt fyrir með því að nota rennibekkinn til verksins. Af framburði Y fyrir lögreglu megi þá jafnframt ráða að það hafi tíðkast að aftengja öryggisrofann með þessum hætti. Er þá vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna settra á grundvelli þeirra svo og dómafordæma framangreindu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar er lýst þeirri afstöðu að það sé rangtúlkun á umsögn Vinnueftirlitsins að M hafi ekki getað sinnt verkinu öðru vísi en með því að aftengja rofann. Verkefni M hafi verið einfalt og hann hafi ekki átt að nota rennibekkinn við framkvæmd þess. Hafi M sjálfur aftengt öryggisbúnaðinn vísitandi til að framkvæma verkið með eigin aðferð. Auk þess hafi hann verið í vinnuvettlingum sem sé óheimilt við störf í rennibekk. M sé með sveinspróf í vélvirkjun og hafi starfað sem vélvirki frá árinu 2013. Megi því ætla að hann hafi þekkt helstu öryggisatriði og mátt vita að sú aðferð sem hann beitti við verkið var hættuleg. Þá hafi M viðurkennt fyrir lögreglu að hann hafi vitað að ekki mætti aftengja rofann. Samkvæmt X sé mikil áhersla lögð á að tryggja öryggi starfsmanna og verði ekki annað séð en að gögn málsins styðji þá fullyrðingu. Ekkert bendi þá til þess að vinnuaðstæður hafi verið hættulegar eða kennslu á rennibekkinn ábótavant. Sé því ósannað að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X og verði M að bera hallann af því. Telji nefndin hins vegar að slysið verði að einhverju leyti rakið til saknæmrar háttsemi X sé þá rétt að skerða eða fella niður bætur til M á grundvelli þess að hann hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, sbr. 23. gr. a skaðabótalaga nr. 50/1993.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttuð sú afstaða að skýrslur lögreglu og Vinnueftirlits staðfesti að aðstæður á vinnustað hafi verið óforsvaranlegar og verkstjórn ábótavant. Af framburði verkstjórans Y

megi þá ráða að umrætt verklag hafi tíðkast og staðfesti það að verkstjórn hafi verið ábótavant. Y hafi vitað af því að öryggisrofi hefði verið aftengdur en muni ekki hver hafi gert það síðast og bendi það til þess að hann hafi sem verkstjóri vanrækt þær skyldur sem lagðar séu á hann með 23. gr. laga nr. 46/1980. Hafi X þá ekki sýnt fram á að hentugur og öruggur búnaður hafi verið til staðar, né að gefin hafi verið fyrirmæli um að nota annan búnað við verkið.

Viðbótarathugasemdum V fylgdu svör Y við spurningum V en þær bárust V með tölvupósti dags. 9. október 2024. Kemur m.a. fram í þeim að M hafi ákveðið upp á sitt einsdæmi að setja öxlana í rennibekk, taka öryggið af og pússa öxlana með sandpappír í hönskum. Um sé að ræða verk sem sé unnið í höndunum en ekki með þeim hætti sem M gerði. Þá hafi ekki verið venja að taka öryggið af, en þegar það hafi verið gert hafi verið um gerólikt verk að ræða.

M tekur í síðari viðbótarathugasemdum sínum fram að ekki sé hægt að byggja á upplýsingum í tölvupósti starfsmanns X sem sé skrifaður um fjórum árum eftir atvikið. Þá séu svör Y í andstöðu við frumgögn málsins sem staðfesti að það hafi tíðkast að taka öryggið af umræddum rennibekk, að það verk sem M var falið hafi ekki verið ætlað fyrir umrædda vél, að verkstjórn hafi verið ábótavant og að aðstæður á vinnustað hafi verið óforsvaranlegar. Er þá áréttað að M telji fulla bótaskyldu fyrir hendi.

Álit.

Sönnunarbyrði þess að tjón hans verði rakið til athafna eða athafnaleysis X, starfsfólks þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M og er slík sönnun forsenda þess að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X sé fyrir hendi.

Í fyrirliggjandi lögregluskýrslu er haft eftir M að hann hafi pússað öxla með sandpappír í rennibekknunum. Á hurð rennibekksins sé stykki sem fari í hak þegar hurðin sé lokað og bekkurinn fari ekki í gang nema hurðin sé í hakinu. M hafi skrúfað stykkið af hurðinni og sett í hakið. Verður því ekki annað séð en að M hafi sjálfur ákveðið að haga verkinu með þessum hætti og gert ráðstafanir til að komast fram hjá öryggisbúnaði rennibekksins. Þrátt fyrir ummæli Y fyrir lögreglu um að í undantekningartilvikum væri unnið með hurðina opna verður ekki séð að Y hafi haft vitneskju um að M hefði unnið verkið með fyrrgreindum hætti en fyrir liggur að M var einn í vélasal þegar slysið atvikaðist. Er þá haft eftir M að hann hafi verið að vinna við að renna stálöxla í lengdir en þeir hefðu komið skítugir frá seljanda og hann ekki viljað skila þeim þannig frá sér. Því hafi hann pússað þá með sandpappír í bekknum en til þess þurfti að aftengja áður nefndan öryggisrofa. Verður því heldur ekki ráðið af lögregluskýrslunni að M hafi beinlínis verið falið það verk að pússa öxlana heldur hafi hann sjálfur ákveðið að vinna það verk.

Í fyrirliggjandi umsögn Vinnueftirlitsins kemur fram að orsök slyssins hafi verið þríþætt, þ.e. að verkið sem M vann hafi ekki verið ætlað fyrir umrædda vél; að öryggisútsláttarrofi hafi verið aftengdur; og M hafi verið í hönskum en ekki eigi að vera í hönskum við vinnu í rennibekk. Samkvæmt framansögðu er það álit nefndarinnar að M hafi sjálfur ákveðið að vinna umrætt verk og með þessum hætti, og þá hafi hann sjálfur tekið ákvörðun um að fara fram hjá öryggisbúnaði. Er því ekki sýnt fram á að framangreint verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X, starfsfólks þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á.

Í umsögn Vinnueftirlitsins var þeim fyrirmælum beint til X að ekki mætti vinna við rennibekkinn fyrr en umræddur öryggisbúnaður væri tengdur á ný; að endurskoða skyldi áhættumat fyrir rennibekkinn; og að uppfæra skyldi áætlun um öryggi og heilbrigði. Áhættumat og áætlun um öryggi og heilbrigði virðast þó hafa verið til staðar á slysdegi og ekki liggur fyrir hvort eða að hvaða leyti þeim var ábótavant. Verða umrædd fyrirmæli því ekki talin haggja því að ekki telst sýnt fram á sök X eða starfsmanna þess, enda má jafnframt ætla að M, sem hafði reynslu og sérmenntun í sínu fagi, hafi verið alvanur vinnu í rennibekkjum og mátt gera sér grein fyrir hættunni sem fólst í að vinna verkið á þennan hátt og má raunar ráða það af framburði hans fyrir lögreglu.

Af öllu framangreindu leiðir að ekki hefur verið sýnt fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt og verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir